

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto predplačan 15 gid., za pol leta 8 gid., za četrt leta 4 gid., za jeden mesec 1 gid. 40 kr.

V administraciji prejeman velja:

Za celo leto 12 gid., za pol leta 6 gid., za četrt leta 3 gid., za jeden mesec 1 gid.
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gid. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspeditija v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeziških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedej in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 230.

V Ljubljani, v sredo 7. oktobra 1896.

Letnik XXIV.

Loška železnica.

Čudno zgodovino imajo železnice naših krajev. Da se jih niso popolnoma ognile, je jedini vzrok v tem, ker se jih niso mogle. Zveza z morjem se je morala dotikati tudi slovenskega ozemlja in dotaknila se ga je tako, kot bi jo v srce bolelo, da ne more drugače. Južna železnica je imela izprva največ vojaške namene pred očmi. Hitre zveze z Laškimi so si želeli. Država jo je zato vsaj pri nas srečno prepeljala preko kraškega kamenja na jug. Že tedaj so se čuli glasovi, naj bi se po bolj obljudenih krajih napravila, in že tedaj se je govorilo o loški železnici.

Država je z velikanskimi zgubami prodala južno železnico delniški družbi. Veliki kapital je hlastno pograbil mastni kos in ga obiral na škodo države in ljudstva. Južna železnica se je kar igrala z gospodarskimi koristmi tistega ozemlja, kjer je imela začrtano svojo progo, in se še igra. Vožnja ljudij in blaga je po nji najdražji; vozovi vedno prenapolnjeni, stari kot zemlja in neprilicni. A, če hočeš v Trst, se moraš voziti po nji.

Drastično pojasnuje razmere na južni železnici vedno se ponavljajoči pojav, da namreč Dolenjci vozijo svoje blago preko Ljubljane v Št. Vid in je ondu nalagajo za v Trst, ker jim je po ceniku državne železnice, ki se od ondot računa, mnogo ceneje. Večkrat se je že poudarjalo, koliko škoduje kapitalistični refakcijski sistem naši trgovini. Ceneje vozi gališki žid svoj les v Trst, nego Gorenjec.

Uprav zato, ker je južna železnica pri nas tako draga, nas tem ložje izkoriščajo Ogri, ki skrbé za Reko, kot za punčico svojega očesa in podpirajo s skromnimi železničnimi cenami promet, kolikor morejo.

Bismarck je dejal nekoč: „Železnične cene se mi zde važnejše, nego ca-

rins. Če se nam posreči odstraniti samovoljne železnične cene, dosežemo več, nego če štirikrat zvečamo varstveno carino.“

Zato ni čuda, če se je že telikrat poudarjala potreba še druge, ceneje in bližje zveze s Trstom. Samo s pametnim tekmovanjem bi bilo možno izbiti južni železnici dosedajšo samovlado na našem jugu. Ta resnica je vsakomer dokazana, kdor hoče količkaj misliti. A kje naj gre? V tem oziru so se pojavila razna mnenja. Da mora iti čez Ture, v tem so si bili do mala vsi jedini. A za daljno pot je bilo drugače. Najvažnejši zastopi so se oglasili za zvezo preko Ljubelja, mimo Škofje Loke do Divače. Baron Zvegelj je z ozirom na kranjsko industrijsko družbo izteknol bohinjsko progo, Bovčani in Tolminci se potegujejo za progo čez Predil. Zadnji čas je to vprašanje iznova butilo na dan. Bađeni je romal na jug. Od ministerstva navdihovani „Fremdenblatt“ je napisal te dni zanimiv članek o ti zadevi. Med drugim pravi:

„Od ministerskega posvetovanja, ki je je za to stvar priredil železniški minister spomladi, se ni o tem nič čulo in še le ministerski predsednik grof Bađeni se je doteknil na svojem potu po Primorskem tega vprašanja in iz njegovih besedij se da izpoznati, da se vlada vedno peča s tem predmetom. Da je druga železnična zveza mej državnim središčem in mej našim pristanom konečno sklenjena, je po trditvi „Oesterr.-ungar. Eisenbahnblatt“-a gotovo. A dalje stvari še niso dospele. O nameravani progí čez Ture ni pri dotičnih ministerstvih res nobenega različnega mnenja; odločili so se za gostinsko progo in načrti so že v toliko napredovali, da so že skoraj do podrobnostij izdelani. Drugače pa je gledé na južno nadaljevalno progo, o kateri se je že naprej pojavilo večje število načrtov, želj in vsled tega tudi prog. Vzlasti so

se mej drugimi predlagale: predilska, bohinjska in loška železnica. O progí Ljubelj-Loka se sme sedaj trditi, da je zavržena, in v prvi vrsti sta torej predilska in bohinjska železnica. Čez Ture in Predil bi stala 61 milijonov goldinarjev; 31 milijonov bi odpadlo na tursko. Drugi načrt, ki se je še le zdaj jel obravnavati, se tiče bohinjske železnice kot nadaljevanja turske proge preko Bärnthala. Ta zveza bi stala — 82 milijonov goldinarjev. Za tursko-predilski načrt govoré denarni in, kot se vidi, tudi trgovski oziri največje važnosti in zato se zanj poteguje železnično, finančno in trgovinsko ministerstvo.“

Železnica preko Škofje Loke do Divače je torej pokopana.

Državni zbor.

Dunaj, 6. oktobra.

Pričetkom seje je ministerski predsednik grof Bađeni odgovoril na interpelacijo grofa Kuenburga in tovarišev, zakaj je solnograški cesarski namestnik grof Thun pozdravil katoliški shod. Grof Bađeni brez ovinkov prizna, da je cesarski namestnik to storil z njegovim dovoljenjem, češ, da je vlada že večkrat po svojih zastopnikih pozdravljala znamenita zborovanja, katerih zborovanja jo zanimajo. (Pohvala na desnici.) V tem slučaju ravno bi bilo čudno, ko bi izostal pozdrav, ker se je zborovanja udeležilo mnogobrojno občinstvo in so bile točke obravnav jako važne. Pozdrav pa se ne sme tako tolmačiti, kakor da bi se vlada istovetila z debatami in sklepi katoliškega shoda. Tudi besedilo pozdrava ne more vzbujati pomislekov pri interpelantih. (Pritrjevanje.) Kar se tiče vnanje politike, prevzame vlada vso odgovornost. (Prav dobro! na desnici.) Sicer se je poskušalo opozoriti vnanji svet na ta pozdrav, toda z merodajne strani se niso izrazili nobeni pomisleki in dotična izjava se mora tolmačiti

LISTEK.

„Albert“.

Spisal S. G.

(Konec.)

„A Vi ste grozno prozajičen človek, gospod Slibar! Zaljubljeni, pa se držite tako dolgočasno. Ali niste prav nič ginjeni, prav nič vznešeni? Poslušajte: ravno sedaj igra gospodična Stanka „Luna sije“ . . . Nò, prvi toni so res slabi, pa bo gotovo boljše . . .“

Petra se je polastilo nekaj sramu podobnega. Za hip mu je šinila skozi možgane nenavadna misel, katere pa se je takój sam prestrašil: hotel je utajiti svojo ljubezen . . . Ta lepi, žalostni obraz gospé Murnove; beseda „poezija“, s katero je Peter vselej spajal svoja solzna ljubavna pisma, romantične povesti Dumasove in jasne, melanholične oči; in potem ta dolgočasna, vsakdanja družba in njegovo prozajično razmerje s Tarmanovimi, — vse to mu je za trenotek obudilo nekako zlovoljo, skoro stud . . . Ali sam pri sebi je ponovil čisto mehanično:

„In jaz jo vendar-le rad imam . . .!“

Noč je bila krasna a precej hladna, ko sva se vračala po dolgi poljanski cesti proti domu. Tiho,

mirno je bilo, le zdaj pa zdaj je šinila temna postava ob hišah in izginila v kakšno vežo; zaspano so odmevali najini koraki po kamenitem tlaku. Vzhodne stene poslopij je barval mesec z rmenim svitom, čez cesto pa so segale dolge, temne sence. Peter je vzdihnil.

„Ti, povej mi odkritosrečno, kako misliš o nočojšnjem večeru pri Tarmanovih.“

„Jaz ne mislim ničesar; gledal sem ves čas samo gospodično Brajdičevo.“

„Ne, ti mi zakrivaš . . .“

„Povej razločno, kaj prav za prav hočeš vedeti.“

„Ko sem jima povedal, da mi je brat umrl —“

„Čemu ne nadaljuješ? . . . Ti si pričakoval morda . . . solzá, ali kaj podobnega?“

„Ne . . . ne! Tega nikakor ne! . . . Pa vendar, čudno se mi je zdelo . . .“

„Ha, ha, Peter, kakó si ti nedolžen! . . . Kaj ti je že rekla gospá mamá? . . . Ali mislite, da bi bila Vaša izvoljenka rajše žena malega mestnega uradnika . . .“ in tako dalje! . . . In tega ne razumeš? Moj Bog, Peter, ti si naravnost — zabit!“

Nekaj časa je molčal, naposled pa je izpregovoril počasi, polglasno, kakor bi vsako besedo posebej premišljeval.

„Da . . . to . . . razumem!“

„Hvala Bogu!“

„In . . . ali si zapazil, da se ves večer ni zmešnila zame niti gospá mamá, niti Stanka? Delali sta z mano nekako takó, kakor bi bil odveč, zadnji . . . To me je skoro užalilo . . .“

„Čudno!“

Peter je zopet molčal.

„Ob polu dvanajstih moraš biti na kolodvoru, Ivan . . . Zdaj je še-le tri četrti na enajst . . . Pojdiva malo v drevored, kaj misliš?“

„Meni je prav. Pojdiva!“

V drevoredu je bilo vse prazno. Na široki, beli poti so se na lahko zibale črne sence dreves. V listju je šumel lahen, hladen veter; tu pa tam je palo na zemljo uvelo peró, ter se nekaj časa trepetaje krčilo na tleh; kakor svetle, bele proge lesketali so se mesečni žarki med sencami.

Peter je gledal v tla in naposled zamrmral:

„In tam je vse — brez poezije.“

„Peter, kadar boš imel kaj časa, sedi domá na zofo in sedi ves dan. Ti počasi misliš, zato je zate par ur premalo . . . Ali ne vidiš, da si samó omrežen . . . Kakor sem rekel: sedi na zofo in nekoliko premisli . . . ne nekoliko, natančno pomisli, kaj sem ti dejal . . .“

Na kolodvoru sva si segla v roko.

„Torej . . . Peter . . .“

razmeram primerno. (Živahna pohvala na desnici, razburjenost na levici.)

Ta odgovor vlade je silno razburil levičarje, kajti grof Badeni je dal naravnost razumeti, da se ne zmeni mnogo za levičarsko nagajivost.

Dalje je grof Badeni odgovoril na interpelacijo poljskega kluba, ki je vprašal, zakaj je vlada prepovedala shode, ki sta jih sklicavala deželna poslanca gališka, Vojčik in Novakovski. Okrajno glavarstvo krakovsko je shode prepovedalo in namestništvo je to prepoved odobrilo, ker Vojčik na shodih hujska ljudstvo proti oblastvom. Poslanec Novakovski pa se je zaradi prepovedi pritožil na namestništvo, ki pa pritožbe ni še rešilo. Minister še dostavi, da mora politično oblastvo preprečiti ali razpustiti vsak shod, če se je bati izgrediv ali če se vršé nezakonitosti. Sicer pa morajo oblastva postopati povsod nepristransko.

Minister za deželno brambo grof Welsersheimb odgovarja na interpelacijo posl. Gessmanna in tovarišev glede telesne poškodbe nekega uradnika, da je bil dotični častnik obsojen in kaznovan. Istotako so bili kaznovani častniki v Beljaku, ki so napadli nekega časnikarskega urednika. Glede interpelacije Pernerstorferjeve odgovarja minister, da se je dragonec Bettle usmrtil, ker ni hotel nositi vojaške suknje; drug vzrok se ni mogel dognati. Na interpelacijo posl. Mengerja in tovarišev, zakaj so za monturno skladišče v Budapešti smeli vlagati ponudbe le ogerski državljani, odgovarja minister, da se razpisujejo dobave po razmerju skupnih stroškov za armado. Tako je znašala dobava za skladišče v Pešti 30%, in vsled tega so smeli vložiti ponudbe le ogerski državljani, dočim so za ostala tri tostranska skladišča stavili ponudbe le avstrijski državljani.

Nato se prične debata o nujnem predlogu posl. Pacaka glede varstva poslanske imunitete. Poslanec Pacak naglašá, da se je pod koalicijsko vlado večkrat žalila poslanska imuniteta in tudi najvišje sodišče tolmači kazensko pravdni red tako, da poslanci niso oproščeni prisege. Člen 16 drž. tem. zakona pa pravi jasno, da poslanec zaradi svojega govora v zbornici ni nikomur odgovoren. Ker torej že temeljni drž. zakon daje poslancem to svoboščino, zato je ne omenja kaz. pravdni red. Najvišje sodišče pa je drugzega mnenja in utegne se pripetiti, da bi bil poslanec zaslišan tudi zaradi svojega govora v zbornici ter moral povedati vire in informacije.

Zato naj se imunitetni odsek posvetuje, ali je treba jasnega dostavka k §§ 151 in 152 kaz. pravdnega reda, ter v 14 dneh poročá.

Pravosodni minister grof Gleispach naglašá, da vlada ne ugovarja nujnosti, sicer pa je prepričan, da je vsak poslanec dolžan pričati o svojem govoru, četudi ni odgovoren za svoje besede.

Jednake določbe veljajo v Nemčiji in Italiji, v Angliji pa zbornica odloča v posameznih slučajih, ali je poslanec dolžan pričati ali ne. Zato je treba posebne novele, da se stvar uravna.

Posl. dr. Ferjančič podpira nujnost predloga, kajti sodnik se lahko pouči o vsebini govora

„Prijatelj, ni mi treba sedati na zofo... nocoj sem bil zadnjokrat pri Tarmanovih...“

„A poslovit se pojdi kljub temu. Ne bilo bi lepó, da bi kar tako izostal.“

„Jutri ne pojdem... pojutrašnjim!“

* * *

Dve leti pozneje sem sedel pri „Lloydu“ z njim in njegovo ženo Stanko...

Cez mesec dnij pa sem ga posetil v Drinju.

„Povej mi, prosim te, Peter, kaj si počel takrat?... Ali si šel čez dva dni k Tarmanovim? In kako je bilo tam?“

„Kakó?... Jaz pridem tja, in zdelo se mi je, kakor bi se vrnil domú iz neke daljne, tuje dežele. In čez par trenutkov, po prvih besedah gospe Tarmanove, nisem mogel več razumeti svojih prejšnjih mislij... Vse je minilo, razpršilo se je, kakor pomladni oblaki... Prijatelj, ti bi dejal, da so me tako premeteno privezali nase, da so me mojstersko omrežili. Ali rečem ti: ko bi se jaz odtrgal od Tarmanovih, ne mogel bi živeti; taval bi okrog, kakor slepec sredi trga... Skratka, navadil sem se nanje, kakor... kakor... recimo, na svoj nos...“

„Prijatelj, ti si srečen človek.“

„Kakor vidiš!... Mina, še pol litra!...“

iz stenografskih zapisnikov; če torej zasliši poslanca, hoče od njega več zvedeti. Poslanec se mora torej opravičevati in zagovarjati. To pa nasprotuje čl. 16 drž. tem. zakona. Če najvišje sodišče pravi, da mora poslanec povedati tudi vire svojega govora, potem neha vsa poslanska imuniteta. Deželni zbor kranjski je jednak predlog vsprejel soglasno.

Govorila sta še dr. Pergelt in dr. Stran-sky v istem smislu; predlog je bil soglasno vsprejet.

Poslanca Adamek in Kaltenecker utemeljujeta nujna predloga gledé delne obrtne reforme, da naj bi namreč obrtni odsek rešil vsaj nujnejše določbe obrtne reforme ter predložil zbornici svoje nasvete.

Trgovinski minister baron Glanz odgovarja, da vlada jako želi, da se hitro reši obrtna reforma, vendar pa meni, da ne bo dovolj časa v tem zasedanju, kajti posamezne točke obrtne reforme so v tesni zvezi. Če že zbornica sklene nujnost, naj bi se iz celote vzele le obrtne zadruge. Govorilo je še več govornikov, ki so podpirali nujnost predloga, ki je bila z večino vsprejeta.

Konečno posl. Levakovski utemeljuje svoj nujni predlog glede varstva političnih pravic gališkega prebivalstva nasproti upravnim oblastvom in imunitete poslancev.

Vladni zastopnik Simonelli odgovarja, da rekurzi še niso došli ministerstvu, da bi mogli stvar dognati.

Prihodnja seja jutri.

Politični pregled.

V Ljubljani, 7. oktobra.

Deželnozbornske volitve na Nižje Avstrijskem. Čim bolj se bliža čas, ko se ima biti odločilna bitka, tem bolj delavne postajajo vse stranke. Nacijonanci, liberalci, posebno pa protisemitje prirejajo na raznih krajih volilske shode ter predstavljajo priporočene kandidate. Mej vsemi najdelavnejši so pa, kakor pri vsaki priliki, tudi sedaj protisemitje. Po geslu svojega vodje: „krščanstvo mora zavladati v občinskih, deželnih in državnih zbornicah“, tekmujejo posamni možje po raznih krajih in osvajajo trdnjavo za trdnjavo. Kmečke občine in trgi ter manjša mesta so večinoma že v rokah protisemitov; borba se toraj vrši le še za stolno in nekatera večja mesta po deželi. Pa tudi stolno mesto Dunaj je razun dveh ali treh okrajev skoro popolno v rokah krščanskih prvoboriteljev. Najtrdovratneje se je do sedaj ustavljal dunajski okraj Leopoldovo Mesto vsem protižidovskim navalom. Toda tudi ta mestni del hočejo imeti protisemitje v svoji oblasti in pregnati židovske liberalce raz sedežev. V to svrhu je priredil prvoboritelj dr. Lueger v ponedeljek zvečer volilski shod v tem okraju ter se predstavil kot kandidat za II. okraj. Shod je bil mnogobrojno obiskan in se je vršil povsem mirno. S svojim burno odobranim govorom je pridobil dr. Lueger srca vseh poslušalcev. „Programa“, rekel je, „vam tu ne bom razvijal, saj vsi predobro poznate moje politično življenje in delovanje od početka do današnjega dné“. Opisal jim je le največje sovražnike človeške družbe, žide in socijalne demokrate, ter obljubil, da se hoče boriti proti njim do zadnjega. Upanje je, da ta shod ne ostane brez vspeha, marveč prebivalstvo kmalu uvidi, da je hodilo sedaj po krivih potih.

Avstrijski državni zbor bo po poročilu budimpeštanskega lista „Magyarország“ razpuščen še tekom tega tedna (!). Temu listu se namreč z Dunaja poročá, da je vlada že sklenila, razpustiti državni zbor in ima ministerski predsednik grof Badeni že v žepu dotično cesarjevo dovoljenje. Za vzrok navaja imenovani list dejstvo, da stopi s 1. januarjem v veljavo novi volilni zakon, ki pa ne daje grofu Badeniju nič upanja, da bi došel do potrebne večine. Vsled tega se razpišejo nove volitve še tekom meseca oktobra in izvršé v prvi polovici meseca novembra, in sicer še po starem volilnem redu. Takim praznim kombinacijam pač ne moremo pripisovati nikake važnosti, tem manj, ker vlada ničesar bolj ne želi, nego da reši proračun še sedanji parlament, kar pa ni nikakor mogoče v tem kratkem času, kakor ga določá imenovani list. Predčasno razpuščenje še ni popolno izključeno, vendar se pa to še ne zgodi danes ali jutri.

Ruski car v Franciji. Včeraj dopoldne ob 10. uri je došel car Nikolaj v spremstvu predsednika Faure in ostalih dostojanstvenikov iz Cherboursa v Pariz. Na kolodvoru Ranelagh, kjer je izstopil visoki gost, je bila zbrana nebrojna množica,

ki je carja navdušeno pozdravljala, vojaška godba pa je svirala rusko himno. Car se je podal takoj v poslaniško palačo. Pot od kolodvora do palače je bila kar največ mogoče okrašena, nebrojno zastav je vihralo raz poslopj, na obeh straneh ceste pa je bilo razvrščeno vojaštvo. Poslanik baron Mohrenheim je podal carju kruha in soli, nato se je vršila predstava posamnih služabnikov poslaništva. Po obedu sta se podala car in carinja ob 2. uri popoldne v rusko cerkev. Pred cerkvijo bi se bila zgodila kmalu večja nesreča, ko so se splašili konji. Vender so naglo ustavili nekoliko na stran se nagnivši voz s carsko dvojico, tako da se ni pripetilo nič žalega. — Ob 1/2 3. uri je došel car v palačo predsednika Faure, kjer so bili zbrani vsi ministri, diplomatski zastopniki, bivši ministri, senatorji in poslanci. Duhovščino je zastopal pariški nadškof. Car je imel za vsacega prijazno besedo. Dalje časa se je pomenkoval z bivšim ministerskim predsednikom Ribotom. Ob četrti uri je ostavil car palačo Elysée in se povrnil zopet v poslaniško palačo, kjer se ga pričakovali poslaniki raznih držav. Šele proti večeru je bil vsprejem pri kraju. V teku dneva se je radi nepopisne gneče pripetilo več večjih in manjših nesreč. Vreme je pa popolno ugodno. Tudi provincijalna mesta so okrašena z zastavami.

Ljudske šole na Angleškem. Kardinal Vaughan je v dopisu do časnika Times izrazil svoje mnenje o šoli in vtemeljil zahteve katoličanov. — On in deputacija evangeličanov pod vodstvom nadškofa Kanterburijskega obrnili so se kar naravnost na lorda Salisbury-a. Dozdaj so imeli na Angleškem dvojne šole, namreč državne, iz katerih je bil izključen krščanski nauk, in prostovoljne šole, katere so ljudje raznih ver na svoje stroške vzdržavali. Ker je država vzdrževala brezverske državne šole, toraj so morali tisti, ki niso hoteli pošiljati svojih otrok v take šole, plačevati dvojno šolnino. Na dobičku so bili framasoni in maloštevilne verske ločine, ki niso mogle ustanoviti in vzdržavati verskih šol. Pri vsem tem pa je bilo veliko več verskih šol kakor državnih. Po novi postavi (educationbill) traja šolska doba do spolnjenega 12. leta, poprej le do 11. leta. Vrh tega obsega nova postava tri važne točke. Prvič dolžnost prispevati za brezverske šole je odstranjena, v drugič je določeno, da sme država za šole oboje vrste dajati prispevka na leto do 20 šilingov za jednega otroka. Tretjič mora grofovski svet skrbeti za to, da se otroci uče krščanskega nauka na tistih državnih šolah, kjer to žele dotični stariši. Načela šolskih postav, namreč angleške in belgijske, so si skoraj slična. Obe dve ste pravične, v resnici liberalne. One nagibajo razne ljudi raznih ver k plemenitnemu tekmovanju, one učinijo, da se verni raznih ver pridružijo delovanju katoličanov. Pri nas pa žal so židovi in protestantje veliki nasprotniki katoliških verskih šol, dasiravno protestantje le z velikimi stroški svoje zasebne šole vzdržujejo.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 7. oktobra.

(Spominska plošča) zaslužnemu pokojniku Andreju Praprotniku se odkrije dne 18. oktobra v Podbrezjah.

(Slovensko gledališče.) Opera vleče! To se je zopet sinoči pokazalo, ko se je letos prvokrat predstavljala opera „Troubadour“, katera je že tudi lani vselej gledališče napolnila do zadnjega prostora. Tudi sinoči je bilo gledališče razprodano. Mnoge je privabila ta večer v Talijin hram radovednost, kako se bodo skazale nove moči, katere je angažoval odbor „Dramatičnega društva“, to sta gg. Binder in Fedyczkovski in gđč. Veterova. Poslednja je začetnica v nastopu, ima prijeten, mil glas, sedaj še brez posebnega značilnega izraza. Igrala je seveda kot začetnica, vzlasti se ji je treba veliko boriti z izgovarjanjem besed. Na to treba da obrača posebno pozornost, ker sicer ne bi mogla napredovati na slovenskem odru. Uprav v tem oziru pa je pohvaliti g. Binderja, ki je, dasi tudi začetnik, napravil s prvim svojim nastopom prav ugoden utis. Nekaj vaje na odru še treba, da mu tudi v igranju ne bo treba kaj posebnega ugovarjati. G. Fedyczkovski nam je že znan še iz prejšnjih let. Zdelo se nam je, da je mej tem časom nekaj napredoval v svoji stroki. Gđč. Ševčíkova in gosp. Nollí sta bila kakor lani tudi sinoči v tej igri vsak na svojem mestu ter sta v polni meri zaslužila pohvalo, s katero jima je bilo občinstvo tako radodarno.

(Repertoir slovenskega gledališča.) Vodstvo slovenskega gledališča je otvorilo letošnje sezono z dvema dramama, da pokaže na ta način, kako se zaveda svoje naloge, pospeševati razvoj slovenske dramatične literature in gojiti dramatično umetnost. Da pa hoče tudi skrbeti za zabavo in razveseljevanje občinstva, priča za jutri določena igra. Predstavljal se bode — prvič na našem odru — L' Arrangejeva gluma „Hasemanns Töchter“, katera je jako dobro lokalizovana in si kot „Zajčkove hčere“ pridobi gotovo stalno mesto v našem repertoiru. Ta igra, ki se je predstavljala po vseh evropskih gledališčih, je pisana s pravim humorjem in je zanimiva, polna drastičnih prizorov in dobrih dovtipov. Glavno ulogo bode igral gosp. Inemann, kateri je že v raznih igrah dokazoval svojo nenavadno sposobnost tudi za komične uloge, nastopi pa tudi in sicer prvič v tej sezoni gosp. Polakova. Pričakovati je torej jako zabavnega večera.

(Msgr. Jeranova dijaška miza.) Tudi letos nas je Bog obdaroval pri Jeranovi dijaški mizi z velikim številom dijakov, upam, da nas obišče tudi še z večjim številom dobrotnikov. — Letos se podpira sedaj 140 dijakov, in sicer jih dobiva 110 hrano v ljudski kuhinji, drugih 30 pa nekaj podpore po stanovanjih. Za polovico meseca septembra je bilo plačati v ljudski kuhinji 92 gld. 94 kr., za stanovanje 21 gld. 50 kr., za hrano po zasebnih stanovanjih 12 gld. 50 kr. in za šolske potrebščine, vpisnino, knjige itd. 40 gld. — Skupaj 166 gld. 94 kr. — Troški za dijaško mizo bodo torej letos nekako taki, kakor minolo leto, povprek okoli 300 gld. na mesec. Ali bo mogoče v tej meri deliti podporo, o tem bodo odločevali blagi mladinoljubi s svojo podporo. Od strani oskrbnitstva Jeranove dijaške mize se bo vse zgodilo, da se podpora dobro obrne in da se podpirajo le vredni in potrebni dijaki; tudi se bo pazilo na versko-nravno življenje in na učenje, nadzorovala se bodo tudi stanovanja, koder prebivajo dijaki. — Vsak prvi torek v mesecu je ob 1/8. uri v stolnici sveta maša za dobrotnike dijaške mize in za podpirane dijake, naj bi milostni Bog na oboje razlival obilnost svojega blagoslova.

V Ljubljani, 5. oktobra 1896.

A. Kalan.

(Mestna višja deklinška šola v Ljubljani) od visokega ministerstva za bogočastje in pouk potrjena, se otvori dne 1. nov. t. l. v Cojzovi hiši na Bregu št. 20 II. nadstropje.

(Nedeljsko posvečevanje.) Piše se nam: Rad bi vprašal, kako se vjema posvečevanje nedelj in pa to, da imajo rezervisti kontrolne shode ali zbero v nedeljo? Verujem, da je ljudem nekako vstreženo. Kaj pa bodo nasledki takega ravnanja, tega pa ne pomislijo oblastva. S takim ravnanjem se ljudje vedno bolj odtegujejo od cerkve in vedno bolj podivjavajo. Nasledek je socijalna demokracija, katero si vzgaja država sama. Tudi tega ne umevam, kako se vjema zgorej omenjeno posvečevanje nedelj s tem, da mojstri sami sicer ne smejo ukazovati delavcem, da bi v nedeljah in praznikih delali, ako pa sami od sebe delavci delajo, to je pa dovoljeno. Menim da bi moralo biti oboje prepovedano. To slaboverni mojstri še izkoriščujejo. V Bosni, kakor sem slišal, imajo delavci ob delavnikih po 2 gld. na dan, ob nedeljah pa po tri, ako delajo. Povod tem vrsticam je bil kontrolni shod v Kranjski Gori preteklo nedeljo dopoldne oziroma popoldne, in pa delavci, ki delajo na mostu, kjer ni nikake nujnosti.

(Nesreča) Z Novega Mesta gredé je nekdo minoli ponedeljek povozil 84 let starega moža-berača Bobnarja. Mož ni nič slišal in slabo videl. Na čelu je udarjen in noga mu je vsa zdrobljena. Koj je bil mrtev. Voznik je silno podil, da je ubežal orožnikom. Ljudje so se kar čudili, čemu tako podi; ker niso vedeli, za kaj se gre, si tudi nihče ni natančno ogledal, kdo da bi bil. Do Trebnjega je šel za njim orožnik. Ali ga dobó, je vprašanje. — Letošnja trgateg bo slaba, ker vsled vednega deževja ni moglo grozdje dozoreti. V Metliki so že pobrali, ker so komaj čakali, kako je grozdje iz novih trt.

(Zasledovani cigani.) Pri deželni sodišču v Ljubljani vrši se preiskava zaradi mnogih tatvin, katerih so obdolženi cigani. Osobito so to tatvine konj, a nekaj tudi ulomov v prodajalnice. Vse té

tatvine učinjene so bile v zadnjih 3—4 letih, a primeroma največ letos in to po raznih krajih na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem in Primorskem. Samo kónj ukradenih je do 50 in le malo prišlo jih je zopet v roke svojih lastnikov. Skupna škoda iz vseh tatvin znaša blizu 7000 gld. in ta škoda je tembolj občutna, ker so vsi prizadeti kmetovalci, katerim je ukradena konjska živina bila znaten kos imetja in neobhodna potreba pri gospodarstvu. V preiskovalnem zaporu nahaja se sedaj 29 ciganov in cigank, zasleduje se jih pa še 11. Ker je preiskava jako obtežkočena, dokler niso v zaporu vsi osumljeni cigani, obrača se preiskovalni sodnik dež. sodišča v Ljubljani tem potom do sl. občinstva, da pripomore oblastvom zaslediti preganjane cigane in da izvoli vsakdo naznaniti takoj bližnjemu orožništvu, ako vidi koga v nastopnem popisanih ciganov: 1. Jurij Hudorovič, imenovan „Pipi“, 35—40 let star, srednje velikosti, grdega, močno kozavega obraza z rujavo, redko brado. 2. Miha Hudorovič, brat prejšnjega, 17—20 let star, velike, tenjke postave, bolj belega in čednega obraza, nosi majhne brke, ali pa je golobradat; le-ta živi s spodaj pod 6 navedeno Frančiško Hudorovič in ima z njo leto starega otroka, zelo bele polti. 3. Matija Hudorovič, imenovan „Matijče“, okoli 17 let star, srednje velikosti, precej široke postave, golobradat, bratranec prej navedenih dveh ciganov in sin hrvaškega cigana Luke iz Kukuljanova, ki je radi tatvine v kazenskem zaporu pri tukajšnjem deželni sodišču. Ti trije cigani so zelo drzni tatovi in sumni jako mnogih tatvin. 4. Jože Hudorovič, kakih 55 let star, velike, močne postave, nekoliko kozav, nosi polno brado temne barve in ima debel nos; njegova ženska je pred 2 letoma v Rakitni, okraja vrhniškega umrla; on je stric doslej imenovanih treh ciganov. 5. Marija Hudorovič, hči poprejšnjega, okoli 22 let stara, velike postave, podolgastega, nekoliko kozavega in suhega obraza, ima zavite lase in debele oči. 6. Frančiška Hudorovič, sestra poprejšnje, 16—17 let stara, močne postave (ženska pod 2 navedenega Mihe). 7. Miha Hudorovič, imenovan „Luder“, brat pod 3 navedenega „Matijčeta“, okoli 30 let star, rojen v Poljanah pri Škofji Loki, srednje, močne postave, ima sive oči in rujavkaste brke, živi z „Anico“, hčerjo cigana „bogatega Janeza Pavleta“; „Luder“ je glasovit konjski tat. 8. Matija Hudorovič, oče pod 1 in 2 imenovanih ciganov, okoli 70 let star, srednje, široke postave, ima sive lase in sivo polno brado. 9. Miha Hudorovič, okoli 18 let star, rojen na Brezovici pri Ljubljani, sin Franceta Hudoroviča iz Košane, ki je umrl v Nevljah pri Kamniku; on je velike, tenjke rasti, ima rujave, zavite lase ter je škilast. 10. Jožef Hudorovič, sin umrlega Jurja iz Vrbovskega na Hrvaškem, okoli 30 let star, srednje, zelo široke postave, debelega obraza, ima polno, črno brado; rojen je Podkloštom na Koroškem. 11. Tone Hudorovič, brat poprejšnjega, okoli 28 let star, velike postave, suhega obraza, ima rujavo brado in take lase; rojen je v Rovtah pri Logatcu.

* * *

(Dobava za c. in kr. pomorski arzenal v Pulji.) V svrhu zagotovitve potrebnih materialij za c. in kr. pomorski arzenal v Pulji za l. 1897, vrši se dne 31. oktobra 1896 pri poveljstvu c. in kr. pomorskega arzenala ponudbena obravnava. Mej materialijami, katere je zagotoviti, so mej drugimi: deske iz jelovega in mecesnovega lesa, laneno olje, goveji loj, umivalno milo, lojene in stearin-sveče, metle in storje, krtače in čopiči, oglje, vrvice, koci itd. Vse podrobnosti se lahko vpogledajo tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

(Najdragocenejša knjiga.) Slavni angleški pisatelj Walter Scott reče na smrtni postelji svojemu sinu: »Daj mi knjigo!« — »Katero knjigo oče?« — »Sin moj, na svetu je samo jedna knjiga, in ta je sv. pismo.« — Te so bile njegove zadnje besede.

(Miglje.) Bolnik, kateremu se zdravje boljša: Gospod doktor, prosim povejte mi, ali nepričakovana ostrašenost lahko provzroči, da se mi bolezen povrne. — Zdravnik: Da, to se prav lahko zgodi! —

Bolnik: Tedaj Vas prosim, gospod doktor, da z ozirrom na to okolnost napravite svoj račun.

Društva.

(Vabilo) h koncertu v proslavo imendana Nj. Veličanstva presvetlega cesarja Fran Josipa I. na korist šolske mladine. Koncert priredijo boštanski pevec pod vodstvom gospoda nadučitelja Al. Račića dne 11. oktobra t. l., ob 4. uri popoldne v prostorih gospoda Al. Drmelja v Boštanju z nastopnim vspevom, in sicer: 1. Haydn J.: Cesarska himna. 2. Belar L.: Rojakom. 3. Skraup J.: Kje dom je moj? 4. Klinar K.: Cerkvica. 5. Bendl K.: Na hory. 6. Maier F.: Pomlad. šestospev. 7. Račić Al.: Narodne. B. Prosta zabava. — Vstopnina: Gledé na namen veselice se bodo najhvaležneje vsprejemali belči, krone, goldinarji, petaki ter tudi — desetaki.

(Novo gasilno društvo) se snuje v Hruševju pri Hrenovicah.

Telegrami.

Dunaj, 7. oktobra. V današnji seji poslanske zbornice je poslanec Kuenburg stavil predlog, naj se otvori debata glede včerajšnjega odgovora ministerskega predsednika na njegovo interpelacijo. Predlog je bil odklonjen s 86 proti 68 glasovom.

Dunaj, 7. oktobra. V parlamentarnih krogih se govori, da pride načrt zakona gledé preosnove uradniških plač na dnevni red še pred razpravo o državnem proračunu.

Dunaj, 7. oktobra. Vojaški zakonik objavlja cesarjevo lastnoročno pismo, s katerim se imenuje rumunski prestolonaslednik Ferdinand oberstom pehotnega polka Karol I., kralj rumunski.

Dunaj, 7. oktobra. Grožnja, da bodo odpuščeni vsi stavkujoči delavci državne-železniške družbe, ki ne vsprejmo v kratkem dela, ni imela nikakega vspeha. Stavka traja še vedno v isti meri. V poslednjem času je ustavilo delo še več delavcev.

Budimpešta, 7. oktobra. Presvetli cesar je odpotoval včeraj popoldne v Gödölő in se vrnil nazaj danes zjutraj.

Budimpešta, 7. oktobra. Uradni list objavlja odlok, s katerim se ustreza prošnji reškega gubernerja grofa Bathányja za vpočenje in se mu izreka priznanje za zasluge.

Budimpešta, 7. oktobra. Uradni list objavlja cesarjev odlok, s katerim se določa otvoritev državnega zbora na 23. novembra. Ob enem objavlja isti list naredbo notranjega ministerstva, s katero se razpisujejo nove volitve za državni zbor, ki se morajo izvršiti v dobi od 28. oktobra do 6. novembra.

Praga, 7. oktobra. Iz Duchcova in Mosta dohajajo zelo vznemirljiva poročila. Število stavkujočih rudarjev je vedno večje, in bati se je, da se delo popolno ustavi.

Zader, 7. oktobra. Italijanski parnik „Savoya“ je s 14 topovi in 253 možmi došel iz Bari v Kotor.

Cetinje, 7. oktobra. Neapolski princ je dospel danes sem. Prebivalstvo ga je živahno pozdravljalo. Princ se je podal takoj v knežjo palačo, kjer ga je knez Nikola že pričakoval in ga najprisrčneje objel.

Pariz, 7. oktobra. „Agence Havas“ poroča iz Aten: Pri Grevani se je sprla vstaška četa z turškimi vojaki. Na turški strani je padlo 6 vojakov in bilo več ranjenih.

Preizkusili in priporočili

so slaviti vseučilišni profesorji in zdravniki
tinkuro za želodec lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta),
katera je ugodno učinkujoča, želodec krepčujoča, slast in prebavljenje pospešujoča in telo odpirajoča sredstvo. — Stekleničica
velja 10 kr. 121 (50—33) 1

Umrli so:

4. oktobra. Ivan Račić, gostačev sin, 2 leti, Havptmanca 6 driska.

5. oktobra. Anton Vurkele, delavec, 30 $\frac{1}{2}$ leta, Opekarska cesta 32. — Albina Plavec, delavčeva hči, Ulice na Grad 11, božjast.

Menjalnica bančnega zavoda

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurzem listu
saznamovanih
menic in vrednostij

Schelhammer & Schattera

Wien,
I. Bezirk,
Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

Tržne cene v Ljubljani

dné 7. oktobra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	7 70	Špeh povejen, kgr.	72
Rež,	6 10	Surovo maslo,	76
Ječmen,	5 60	Jajce, jedno	8
Oves,	6 50	Mleko, liter	10
Ajda,	8 50	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	6 20	Telečje	62
Koruzar,	5 15	Svinjsko	66
Krompir,	2	Koštrunovo	36
Leča, hktl.	10	Piščanec	40
Grah,	10	Golob	16
Fižol,	9	Seno, 100 kgr.	2 40
Maslo, kgr.	94	Slama, 100	1 70
Mast,	76	Drva trda, 4 kub. m.	7 20
Špeh svež,	74	" mehka, 4 "	5 20

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
6	9. zvečer	741.7	9.2	sl. vzh.	jasno	
7	7. zjutraj	740.8	5.4	sl. sever	megla	0.8
	2. popol.	739.9	16.4	sl. svzh.	jasno	

Srednja včerašnja temperatura 11.9°, za 0.1° pod normalom.

Eksekutivne dražbe.

Karoline Bilina iz Ljubljane pohištvo (114 gld. 90 kr) dné 19. okt. in 2. nov. v Ljubljani.
 Janeza Štrukelja iz Studenca nepremakljivo posestvo (6049 gld.), terjatev 200 gld., dné 17. okt. in 21. novembra v Ljubljani.
 Franca Breščiča posestvo v Medvedjem Brdu (9261 gld.) dné 22. okt. in 21. nov. v Logatcu.

Jožefa in Ane Žagar galanterijsko blago (152 gld. 55 kr. dné 19. okt. in 2. nov. v Ljubljani.
 Jožefa Pirkoviča posestvo s pritlikino v Spod. Kolovratu (8762 in 26 gld.) dné 26. okt. in 30. nov. v Ljubljani.
 Janeza Urbasa iz Dolenje Vasi zemljišča (2591 gld.) dné 22. okt. in 26. novembra v Cirknici.
 Apolonije Zdravje zemljišča v Iški Vasi (600 gld.) dné 26. okt. in 28. nov. (preložitve) v Ljubljani.
 Marjete Bobnar iz Sela zemljišče (390 gld.) dné 27. okt. in 24. nov. v Velikih Laščah.

Vrt s stanovanjem

se dá v najem. 690 3-2

Več poizvé se: Poljanska cesta št. 57.

Gričar & Mejač v Ljubljani

Slonove ulice 9

priporočata največjo svojo zalogo narejene obleke za gospode in dečke:

vrhne suknje menčikofe, haveloke, nočne suknje, obleke za otroke,

splohi vse v oblačilo služeče predmete, nadalje 647 6-4

izvamedno veliko zalogo mičnih izbranih novostij namenjenih za jesensko in zimsko sezono

konfekcije za dame.

Originalni berolinski in pariški modeli.

Služtevani ceniki in vzorci blaga franco in zastenj.

V Slonovih ulicah števil. 52

nahajajočo se gostilno

sem kupil od g. Paulina ter nje vodstvo poveril restavratêrju g. A. Weber-ju.

Točila se bodo po najnižjih cenah

izvrstna vina,

istotako tudi priznana izborna

vrhniško pivo,

jedila pa donasala cenj. gostom iz moje restavracije v „Hôtelu pri Slonu“ po znižanih cenah.

Od nedelje, dné 4. t. m. nadalje

vsak četrtek in soboto

„Salvator-večer“

tako v „restavraciji pri Slonu“ kakor v gostilni v Slonovi ulici št. 52; ob teh večerih točila se bodo po monakovskem načinu varjeno à la Salvator-pivo iz Fröhlichove pivovarne na Vrhniki.

Ob jednem si usojam naznaniti, da imam kakor doslej tudi nadalje zalogo vrhniške pivovarne, ter se priporočam v naročila dobro uležanega, priznana izvrstnega piva v sodčkih, kakor tudi takega v steklenicah, katere se napolnujejo v pivovarni sami.

Velespoštovanjem

Ivan Mayr,

restavratêr v hotelu pri Slonu v Ljubljani.

683 3-2

Prečastito duhovščino in slavno občinstvo najuljudneje obveščam, da sem zopet otvoril

krojaški obrt

v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 3

kjer bodem vsprejemal naročila spadajoča v mojo stroko in je vestno, pošteno in natančno izvrševal.

Priporočam se osobito prečast. duhovščini v zdatna naročila na vsakovrstno

duhovniško civilno obleko, talarje itd.

zagotavljam točno, ceno po potrebo in uporabo trpežnega, zanesljivega blaga.

Zahvaljujoč se za doslej mi izkazano naklonjenost, prosim, da se mi ista ohrani tudi v bodoče. — Vsa naročila, tudi pismena, naj se naslavlja na moj naslov in Ljubljano.

J. N. Potočnik,

550 19-7

krojaški mojster.

Velika 50 krajcarska loterija v Inomostu.

Žrebanje
že 7. novembra.

684 15-2 **Glavni dobitnik**

75.000 kron v gotovini
z 20% odbitkom.

Srečke à 50 kr. priporoča J. C. Mayer, menjalnica v Ljubljani.

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, V.

Dr. pl. Trnkóczy-jeve

kapljice za želodec

krepčujoče, sliz razkrajajoče, odvajajoče, slast pospešujoče.

Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld., tri dvanajstorice (36) steklenic 4 gld. 80 kr.,

prodaja in razpošilja po vsem svetu vsak dan z obratno pošto

lekarna Trnkóczy v Ljubljani,

„ Trnkóczy na Dunaju, Margarethen,

„ Trnkóczy na Dunaju, Landstrasse,

„ Trnkóczy na Dunaju, Josefstadt,

„ Trnkóczy v Gradcu na Štajerskem.

Lekarna Trnkóczy v Gradcu.

Dunajska borza.

Dné 7. oktobra.		Dné 6. oktobra.			
Skupni državni dolg v notah	101 gld. 35 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	144 gld. 25 kr.	Kreditne srečke, 100 gld.	196 gld. 75 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 „ 35 „	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	155 „ — „	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	142 „ — „
Avstrijska zlata renta 4%	122 „ 80 „	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	190 „ — „	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	18 „ — „
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 „ 10 „	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 „ 20 „	Rudolfove srečke, 40 gld.	23 „ — „
Ogerska zlata renta 4%	122 „ 10 „	Tisine srečke 4%, 100 gld.	137 „ 75 „	Salmove srečke, 40 gld.	70 „ — „
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 „ 25 „	Dunavske vravnave srečke 5%	129 „ — „	St. Genois srečke, 40 gld.	71 „ 25 „
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	941 „ — „	Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	108 „ — „	Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 „ — „
Kreditne delnice, 160 gld.	367 „ 75 „	Posojilo goriškega mesta	112 „ — „	Ljubljanske srečke	23 „ 75 „
London vista	119 „ 70 „	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 „ 25 „	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	154 „ 50 „
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 „ 72 „	Prijoritne obveznice državne železnice	231 „ 50 „	Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3395 „ — „
20 mark	11 „ 73 „	„ južne železnice 3%	172 „ — „	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	403 „ — „
20 frankov (napoleonodor)	9 „ 53 „	„ južne železnice 5%	128 „ 40 „	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	100 „ 50 „
Italijanski bankovci	44 „ 50 „	„ dolenskih železnice 4%	99 „ 50 „	Dunajskih lokal. železnice delniška družba	— „ — „
C. kr. cekini	5 „ 66 „			Montanska družba avstr. plan.	84 „ 25 „
				Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	154 „ — „
				Papirnih rubljev 100	127 „ 75 „

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Kavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba „MERCUR“ Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svétli za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti. naloženja glavnic.